

jus familiaris pro studio causarum, nisi id eis à Summo Pontifice concedatur ex gratia, quae saepe sapienter ratione vera indigentia concessa est, ita tamen ut nec iis, nec quotquot aliis, qui uti possunt consimili adjutorio, licitum sit adhibere operam alicujus, qui sit Advocatus, Procurator, aut Postulator. Causarum Beatificationis, & Canonizationis, ex citato decreto Clementis XII. die 11. Maii 1733. edito. *Idem ibid. num. 18.*

42 Consultores possunt Procuratoribus, & Advocatis in verbali informatione proponere difficultates absque timore violandi secretum. *Idem ibid. num. 19.* Debent si absunt à Congregatione, suum suffragium in scriptis transmittere in eadem Sacra Congregatione legendum. *Idem ibid. num. 21.* & rursus in lib. 4. addition. ad caput 16. *Libri primi ex decreto Clementis XII. edito 7. Septemb. 1735.*

44 Consultores sedent cum suffragium praestant in Congregationibus Antepreparatoria, & Praeparatoria; stant autem cum suffragium ferunt in Congregatione Generali coram Summo Pontifice, & postquam omnes suffragii sunt, exeunt ex aula Congregationis, remanentibus in ea Summo Pontifice, Cardinalibus Sacrae Congregationis, Secretario ejusdem Fidei Promotore, & Magister Ceremoniarum. *Idem ibid. num. 22.*

45 Rituale Romanum illud tantum habendum, quod jussu Pauli V. editum, & ad Patriarchas, Archiepiscopos & Episcopos directum est. *Benedict. XIV. const. incip. Cum ut recte §. 24.*

46 Ritus Orientales non modo convellere numquam studuerunt Romani Pontifices, sed tueri, ac servare pro viribus adlaborarunt. *Benedict. XIV. const. incip. Allatae sunt §. 6.* Unde Missionarii relaxare non possunt praescripta ritui Orientalium. *Idem ibid. §. 3.* Ritus enim tam in Latina, quam in Orientali Ecclesia corrigere, permittere, vel interdicere Apostolicae Sedis est; Et proinde Ritus in Ecclesia recepti, ab inferioribus, inconsulta Apostolica Sede, non modo tolli penitus, sed nec ex parte quidem immutari possunt. *Idem ibid. §. 27.*

47 Ritus confusio non inducitur, ex quo Graecus in Latina, vel Latinus in Graeca Ecclesia, retento proprio ritu, sacra peragat. *Idem ibid. §. 33.* §. 35. Id vero contingeret, si Graecus modò Graeco ritu, modò Latino, vel Latinus nunc Latino, nunc Graeco ritu, sacra perageret. *Idem ibid. §. 34.*

48 Purificationis praecipuum *Levitici cap. 12.* propositum, brevius, longiusque tempus praesinit, prout mulier masculum, vel feminam enixa esset; *Benedictus XIV. const. incip.* Ex quo primum §. 69. Similis lex viguit quoque primis saeculis in ecclesia, licet jamdiu in Latina abrogata fuerit. *Idem ibid. §. 70.* Voluntarius ideo plane est ritus, haecenus à pauperibus in latina Ecclesia servari solitus, & in Rituali Romano descriptus. Haec enim benedictio mulieris post partum in Ecclesia latina nullo jure praecipitur, eamque praetermissam mulier minime peccat, nisi forte id ageret per spretum, atque contemptum. *Idem ibid. §. 70.* Ita tamen lex de perpetuo vim coactivi praecipii adhuc obtinet apud Graecos, & exactè custoditur. *Idem ibid. §. 71.* & 72. qui subinde §. 73. licitam ipsi ejusmodi observationem demonstrat. (*Vid. lit. A. pag. 297.*)

RIXA. Vide verb. Bellum n. 2. & verb. Virtus, n. 86.

ROGATIONES.

SUMMARIUM.

1. *Rogationes secundum Sydonium Apollinarem, & alios, fuerunt primo inventae & instituta à S. Mamerto Episcopo Viennensi in Delphinatu.*
2. *Secundum alios S. Leo ductus consilio ipsius S. Ma-*

merii iussit, ut plus ille usus servaretur, qui jam invaluerat in quibusdam Ecclesiis Gallicanis eadem ratione, qua Romae servabatur.

3. Unde quomodo S. Mamertus dicitur Rogationum Auctor, verisimile tamen est, non tam fuisse Auctorem, quam Instauratorem, & Reparatorem.

4. Rogationes per triduum ante Ascensionem cum jejunio celebrandas esse olim statuit Concilium Aurelian. I. Nunc vero in tribus diebus Rogationum jejunandum non est, nisi Mediolani.

6. In triduo Rogationum post Laudes recitanda sunt de praepcepto etiam extra eborum Litanie Sanctorum.

7. Et quidem recitanda sunt proprio respectivo mane, nec possunt recitari Vesperti pridie statim post Matutinum, & Laudes Officii diei etiam pridie recitari.

8. Triduanas Rogationes cur ab Ecclesia universalis praecipiantur quotannis celebrari.

9. Quaedam ad rem, remissiva.

ROGATIONES, ut vult Sydonius Apollinaris lib. 5. *Epist. 14.* relata in *theatro vite humanae* tit. 6. verb. Rogation. *lit. B.* fuerunt primo inventae, & instituta à Sancto Mamerto, seu Mamercio Episcopo Viennensi in Delphinatu, qui easdem eo fine induxit, ut quo die civitati videbantur portendi eis horribilibus, ac saepius iterato terrae motu, ex ululatibus, atque nimum horridicis vociferationibus, & ex spectris, quae omnibus ac singulis oppidanis terrorem incubiebant ac trepidationem, precibus iracundia divina fleberetur.

Alii autem, quos tacito nomine refert Pontas tom. 3. *verb.* Rogationes, volunt S. Leonem ductum consilio dicti Sancti Mamerti iussisse anno 442. ut plus ille usus servaretur, qui jam invaluerat in quibusdam Ecclesiis Gallicanis eadem ratione, qua Romae servabatur, atque eidem annecteret parvarum litaniarum cantus, atque tandem voluisse Sanctum Gregorium Magnum, ut in istis supplicationibus magnae litanie cantarentur, atque Sacra Effigies Sancti Lucae in iisdem deferretur propter gravem pestilentiam, qua tunc temporis Urbs Roma opprimebatur. Et revera Sanctus Alcimius Avitus Viennensis Episcopus in Delphinatu, *hominia de Rogationibus*, quae extat in tomo tertio Bibliothecae SS. Patrum, ut refertur in *Theatro vite humanae* loc. cit. *sub littera B.* S. Caesareus Arelatensis *serm. 37.* & Sanctus Gregorius Turonensis *lib. 2. histor. cap. 34.* testantur, jam labente quinto saeculo in omnibus fere Ecclesiis obtinuisse usum praedictarum supplicationum, atque solemnium observationum.

Quamvis autem Sanctus Mamertus dicitur Rogationum Auctor, verisimile tamen est, non tam fuisse Auctorem, quam Instauratorem, & Reparatorem; hoc enim manifeste patet ex his citatis Sydonii Apollinaris verbis: *Erant quidem prius (quod salva fidei pace dictum sit) vaga, tepentes, frequentesque, utque sic dixerim oscitabunda supplicationes &c. In his, quas supra dictus Summus Sacerdos nobis, & protulit, & contulit, jejunatur oratur, psallitur, fletur.* Ex his Sydonii verbis apparet, inquit Cardinalis Baronius in notis Martyrologii ad 25. Aprilis Sanctum Mamertum Episcopum non tam instituisse, quam restituisse, & in meliorem formam reduxisse Sacras Rogationes. Sane quidem Sanctus Augustinus, qui tempore praecessit Sanctum Mamertum, de iisdem Rogationibus, quae praecedunt celebritatem Ascensionis Dominicae, non obscure meminit *serm. 173. de tempore.* in *Vigilia Ascensionis.* tom. 10. pag. 338. edition. Lovaniensis. Est ejus exordium hujusmodi: *Seire debemus & intelligere, fratres charissimi, quia dies compunctio-nis, & poenitentiae celebramus &c.* Circa finem autem sic: *Nullus sibi de industria aliquas occupationes inquirat, per quas se de Ecclesia conveni subducatur, sine dubio peccatorum suorum vulnera diligit, qui in istis tribus diebus jejunando, orando, & psallendo medicamenta sibi spiritalia non inquirat &c.* Quibus quidem de Sacris Rogationibus verba facere nullum est dubium. Haec Baronius *loc. cit.* & *Theatrum vite humanae, loc. cit. sub lit. C.*

✠ Non esse Sancti Augustini, sed Sancti Cassarii Arelatensis, animadvertunt Editores Maurini, eum in Appendicem rejicientes sub num. 174. cum in edit. Lovaniensis num. 173.

Arelatensis, animadvertunt Editores Maurini, eum in Appendicem rejicientes sub num. 174. cum in edit. Lovaniensis num. 173.

Rogationes per triduum ante Ascensionem cum jejunio celebrandas esse olim statuit Concilium Aurelianense 1. tridua triduo Episcoporum anno Christi 511. sub Symmacho Papa, tempore Clodovei I. Francorum Regis Christiani cap. 29. praecisus his verbis, quae referuntur etiam in cap. Rogationes 2. dist. 3. de consecratione, ibi: *Rogationes, id est, Litanias ante Ascensionem Domini placuit celebrari, ita ut praemissum triduum jejunium in Dominica Ascensionis solemnitate solvatur, per quod triduum servi, & ancilla ab opere relaxentur, quo magis plebs universa conveniat. Quo triduo omnes abstineant; & quadragesimalibus cibis utantur.*

Nunc vero in tribus diebus Rogationum jejunandum non est nisi Mediolani, quia Mediolanenses Quadragesimam incipiunt triduo postquam alii, & alii fideles in illo triduo jejunant pro Rogationibus, quia tempore Paschali non jejunatur; Concil. Mediolanens. 1. p. 2. tit. de jejunio.

In triduo Rogationum post Laudes recitanda sunt de praepcepto etiam extra Chorom Litanie Sanctorum, quae non duplicantur, cum suis precibus; *Communiar.* Sunt enim pars officii. *Vide verb.* Litaniae *num. 16.* Et quidem recitanda sunt proprio respectivo mane, nec possunt recitari vesperti pridie statim post Matutinum, & Laudes officii diei etiam pridie recitatas, ut colligitur à simili de officio defunctorum die Commemorationis omnium fideium defunctorum, quod recitandum est de praepcepto etiam extra chorom mane illius secundae diei Novembris, nec potest anticipari in Vespertis ex decreto Sacrae Congregationis Rituum 1. Septembris 1607. Et sic docent Tamburini in *Decalog. lib. 2. cap. 5. §. 5. num. 7. Stoz lib. 1. p. 3. num. 417. Merati tom. 2. sect. 6. cap. 16. num. 5.* cum pluribus ibi adductis, & alii. Unde caute legendi sunt Dogmotes contrarium sentientes, ignorantes fortasse praedictum decretum Sacrae Congregationis: Tum quia ipsae Litaniae sunt loco assistentiae ad processionem, quae assistentia non potest anticipari, sed ipso proprio respectivo die Rogationum observari debet.

Nota. Decretum hoc revocatum fuit ab eadem Sacra Congreg. Rituum alio Decreto in una Ratisponensi 4. Septemb. 1745. Quare nunc licet privatim recitare officium defunctorum die antecedenti Commemorationem omnium Fideium defunctorum.

Triduanas Rogationes ab universali Ecclesia quotannis celebrari praecipuntur, ut propitiatur Deus peccatis nostris, & à nobis flagella irae suae dignetur avertere, pacem, & aeris salubritatem concedat, ut fructus terrae dare, & conservare dignetur, & omnibus nostris necessitatibus benignè prospiciat, ut constat ex Ordin. Romano, *titul. de Rogationibus, & confirmant Amalaris lib. 1. cap. 37. Gemma lib. 3. cap. 139. Casarius Arelatensis homil. 37.* & alii passim.

Quid circa commemorationem Rogationum, si in diebus hujusmodi officium occurat primae classis, puta Titularis, Patroni, vel Dedicationis Ecclesiae? *Vide verb.* Vigilia.

ROMANUS PONTIFEX.

NOVUS ARTICULUS.

I. Romanus Pontifex Petro in Ecclesiae regimine succedit. Qui enim mortuo Petro, ejus loco electus est, atque in illius Sede positus ad regendam Christi Ecclesiam, Petro succedit in Ecclesiae regimine. Romani vero Pontifices isti sunt, qui martyrio sub Nerone coronato Sancto Petro, electi ac positi fuerunt in ejusdem Petri sede ad pascendas Christi oves. Scio, Calvinum, Franciscum Turresinum, ac nonnullos alios Calvinianos, & Lutheranos, eo impudentiae devenisse, ut negaverint fuisse Petrum Romae, ac sub Nerone

ibidem passum. At quis non videat, id haereticorum cerebro fuisse confectum, ut miserrimo hoc effugio, invictissima illa argumenta declinent, quae Romani Pontificis in Ecclesia Christi Primatum demonstrant? Cum enim Romana Petri sedes, martyrium, quod ibidem Petrum subisse asserimus, & quae hinc sequuntur, res facti sint; sola constanti, atque perpetua Populi Romani traditione publicis monumentis antiquissimis comprobata, extra omnem controversiam ponitur. Nam Romani semper asseruere, fuisse Petrum eorumdem Pastorem, ac Nerone imperante in carceribus primum inclusum, cruci deinde affixum fuisse; & demonstrare semper, ac etiam nunc ostendunt locum carceris, supplicii locum, sepulchrum, sacras eidem Petro in Dei honorem dicitas aedes, sacrique corporis reliquias, ac alia monumenta. Accedunt etiam catalogi omnes Romanorum Pontificum à primis quoque saeculis descripti; omnes enim à Petro initium sumunt. Cum hujusmodi catalogis consentiunt series Romanorum Pontificum, quas exhibuere Tertullianus *lib. de praescriptionibus haeret. cap. 32.* Cyprianus *Epist. 55.* ad Coraerium Romanum Pontificem, & Sanctus Hieronymus *Epist. 57.* quae est ad Damasum, atque Augustinus *Epist. 203.* Omnes quoque antiqui ecclesiasticae historiae Scriptores idem testantur. Videatur Hege-sippus *lib. de exilio Urbis Hierosolymitanae cap. 1.* & Eusebius *lib. 2. hist. eccles. cap. 24.* ubi refert etiam testimonium Dionysii Episcopi Corinthiorum, & Caji, qui circa initium tertii saeculi contra Montanistas scripsit. Quibus si addantur aliorum Patrum testimonia, ac universi orbis christiani fides, quae semper Romanam Petri cathedram venerata est; facile patet, Calvinum, ejusque Sectatores non nisi per summam impudentiam dubitasse de Romana Sancti Petri cathedra.

Itaque Romanus Pontifex sedem tenet à Petro per mortem relictam, ac Petro succedit in Ecclesia regimine; idcirco enim electus post Petri mortem successor fuit, ut loco Petri oves Christi pasceret, Ecclesiamque gubernaret. Habet ergo concessam Petro à Christo Domino, pro regenda Ecclesia, potestatem, auctoritatem, & jurisdictionem. Ecclesia enim Christi perpetuo duratura est, secundum factas à Deo promissiones, ac manserunt post Petri mortem, & supersunt adhuc oves Christi. Collata ergo à Christo Petro potestas pascendi oves Christi, regendique Ecclesiam, in Petri persona etiam ipsius Successoribus concessa fuit; Ergo sicut Petro, ita & ejus Successoribus à Christo Domino tributa potestas, & auctoritas fuit. Id adeo perspicuum est, ut Ecclesiae naturam consideranti facile pateat. Si enim semper futurae sunt Christi oves, futuri semper sunt in Ecclesia Pastores, in quibus potestas insit, primis à Christo institutis Pastoribus communicata, cum hac nec minus illis, ac istis necessaria sit: Is ergo, qui Petro in regenda Ecclesia successit, collatam à Christo Petro potestatem habuit. Quod quidem ex eo quoque luculenter patet, quia hujusmodi auctoritatem, & potestatem semper Ecclesia universa in Petri Successoribus venerata est, ac semper exercere Romani Pontifices veluti à Christo ipsis collatam. Et enim Sancti Ecclesiae Patres Sedem Romanam Petri Cathedram vocarunt. Ita Sanctus Cyprianus *Epist. 52. & 55.* ita Optatus Milevitanus *lib. 2.* contra Parmenianum; ita Hieronymus *Epist. quae est ad Damasum;* ita denique Sanctus Petrus Chrysologus *Epist.* ad Eutiquetum relata in prima parte Concilii Chalcedonensis num. 13. ubi hortatur haereticum hominem, ut Romano Pontifici pareat per haec verba: *Quia Beatus Petrus in eius sede, & vivit, & praesidet, & praestat querentibus fidei veritatem.* Hinc Philippus Diaconus Romani Pontificis in Ephesina Synodo Legatus, actione 3. dixit: *Nulli dubium est, quod Sanctus Petrus à Domino Claves regni accepit, qui ad hoc usque tempus, & semper in suis Successoribus vivit, & judicium exercet;* Et PP. Concilii Chalcedonensis lecta Sancti Leonis Romani Pontificis Epistola unanimiti consensu exclamarunt, *Petrus per Leonem locutus est.* Vide de his, Lector, quae fuerint Orientalium fides ann. 431. dum

dum coacta Ephesina Synodus fuit, & ann. 451. dum celebrata fuit Synodus Chalcedonensis, de Romano Pontifice sententia. Dubitari ne potest, quin Episcopi illi, qui vivere in Romano Pontifice Petrum, ac Petrum per istum loqui, asseruerunt, jura Petri in Romano Pontifice agnovissent? Quae vero persuasione ducti ea palam praedixerunt, quae antea diximus, nisi ex fide, quam quilibet Orientalis Episcopus à suis majoribus accepisset, & quae certissime crederent, Romanum Pontificem Petri praerogativas, auctoritatem, jurisdictionemque ex Christi institutione recipere? Vide ergo, num stare possit illa Novatorum hypothesis, quae asserit, collatam utique Petro fuisse à Christo potestatem; sed hanc in Petri Successores nequaquam transmissam? Qua ratione haec poterit cum antiquorum Patrum fide conciliari? Equis credat, voluisse Christum necessariam ad Ecclesiam regendam potestatem soli Petro, non vero ejus Successoribus tribuere? Numquid post Petrum sine Rectore esse voluit fideles suos, sine Pastore oves.

III. Sed frange potestatem finire in Petro debuisse. Quis credat, Christianos ac Episcopos totius orbis passos fuisse Romanos Episcopos exercere in se auctoritatem, potestatem, & jurisdictionem illam, nemine penitus reluctante? Neque enim verisimile est Episcopos, Christianos Principes, ac fideles omnes, iis tantum exceptis, qui è communione ecclesiae dejecti essent, & quos vel ipsi Novatores pro haereticis habent, passos fuisse Romanos Pontifices in universam Ecclesiam potestatem, & jurisdictionem exercere, nisi divina ab Apostolis derivata traditione instructi agnovissent Romanum Pontificem Successorem esse Petri in Primatu, ac regimine totius Ecclesiae? At res explorata est, à primis seculis Romanos Antistes exercuisse in universam Ecclesiam jurisdictionem. Calvinus ipse id fassus est lib. 4. *Instit.* cap. 7. dum scripsit: *Nullum fuit tempus, quo non Romana Sedes Imperium in alias Ecclesias appetierit.* Sed age paucis indicemus antiquiores hujusmodi jurisdictionis actus. Victor Romanus Pontifex circa finem secundi seculi, cum accepisset, Polycratem Ephesiorum Episcopum, cum nonnullis aliis Asiae minoris Episcopis, detrectasse decreto ab se promulgato ottempere de celebrando Paschate non die Lunae XIV. sed Dominico die Lunam 14. Martii subsequente, minis excommunicationis in eos usus est; & Eusebio lib. 5. *histor. eccles.* cap. 14. Epistolam refert ab Irenaeo Victorii scriptam, in qua rogabatur Pontifex, ne tot Ecclesias à Christi corpore separaret. Id vero probat de potestate Romani Pontificis dubitatum non fuisse. Tertio seculo Stephanus Romanus Pontifex minis excommunicationis studuit Cyprianum, & Firmilianum obligare ad opinionem deserendam Romanae Ecclesiae traditionibus contrariam, de iis rebaptizandis, qui baptizati ab haereticis essent. Quarto seculo celebris est historia Julii Romani Pontificis, qui in causa Sancti Athanasii, Pauli Constantinopolitani, Marcelli Ancyrani, & Asclepiæ Gazensis Episcopi, quos Orientales deponebant, Apostolica sua auctoritate eosdem propriis sedibus restituit. Rem narrat Sozomenus lib. 3. *histor. eccles.* cap. 8. qui Julium Romanum Pontificem id fecisse asserit: *Quoniam propter dignitatem omnium cura ad ipsum spectabat.* Idem ait Sozomenus lib. 2. cap. 15. Constat praeterea, Liberium causam agnovisse Eustathii Sebasteni in Armenia Episcopi; Caelestinum Nestorii Episcopi Constantinopolitani; atque Innocentium I. exercuisse jurisdictionem in Ecclesiis Africae, Hispaniae, Illirici, & Galliae, ut liquet ex ipsius Epistolis. Miris sequentium seculorum exempla, quae satis obvia, & frequentiora sunt.

IV. Atque haec indicasse sufficiat, ut tria inde colligamus. I. Certum esse, Romanum Pontificem Successorem esse Sancti Petri, ac divino jure, lege scilicet à Christo stabilita, auctoritatem, ac potestatem habere, Petro collatam. II. Non ab Urbis dignitate, ut Photius Schismatici illic sectatores somniarunt, sed à Persona Petri, cui succedit, Romanum Pontificem habere in Ecclesia principatum. Non enim quia in Re-

gia Urbe sedit, sed quia in Petri cathedra locum tenet Petri, collatam huic potestatem obtinet, ut antiqui Patres supra citati loquuntur. III. Jure meritoque ab Innocentio XI. damnatum fuisse propositionem, quae Petrum, & Paulum duos Ecclesiae Principes assereret, atque hanc ita explicatam: *Ut ponat omnimodam aequalitatem inter SS. Petrum & Paulum sine subordinatione & subjectione Sancti Pauli ad Sanctum Petrum in potestate suprema & regimine universali Ecclesiae, haereticam esse*, ut decreto suo Pontifex ille declaraverat: Nam contraria est perpetua, & constanti Ecclesiae traditioni, quae unum Petrum Ecclesiae caput agnovit, atque etiam Sacra Scriptura in locis mox afferendis.

V. Ostendimus, Romanos Pontifices Petro succedere, atque ut ipsius successores in Ecclesia universam potestatem, ac jurisdictionem semper exercuisse, videndum superest, quae collata Petro fuerit potestas in ipsius successores transmittenda. Visibile caput totius Ecclesiae constitutum fuisse à Christo contendimus, cui jus esse supremum in fideles, & Episcopos omnes, definiendi fidei controversias, ferendi leges ac alia disponendi, quae ad monarchicum Ecclesiae regimen necessario forent. Id probamus primum, quia conveniens fuit, ut in Ecclesia fundata à filio Dei homine facta, qui per visibiles notas & characteres doctrinae Divinitatem, missionem suam, ac reliqua demonstravit necessaria ad fundandam Ecclesiam, visibile caput semper esset, quod nomine Christi, ac veluti ab ipso missum, revelatam religionem custodiret, praecpta daret, quae facilia redderet religionis officia, omnes regeret, ac lites circa religionem ortas supra sua auctoritate finiret; nam sine hujusmodi supremo principe non eadem Dei providentia haberetur in conservatione christianae Ecclesiae, quae fuit in ipsius fundacione, nec adesset in Christi Ecclesia medium, quo certo finiri lites religionis possent, quae mutam inter homines pacem & charitatem laedunt atque dirumpunt. Deinde ita Christum constituisse Ecclesiam Sacra Scriptura aperte demonstrat. Matthaei 16. Christus Dominus futuram Ecclesiam suam praenuntiavit, atque occasione illius factae per Petrum confessionis, *Tu es Christus Filius Dei vivi*, quae basis, & fundamentum christianae doctrinae continetur, per haec verba eam designavit: *Beatus es, Simon Bar Jona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in caelis est.* Beatum ergo Petrum nominat, quod speciali favore, & gratia divina istius revelationis praecipuus praeco, & depositarius constitutus esset, & statim subjecit: *Et ego dico tibi, quia tu es Cephas, hoc est, petra, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prevalebunt adversus eam.* Et tibi dabo claves regni caelorum, erit ligatum & in caelis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis. Quis non videt, Christum de Petro locutum esse, dum dixit, *Et ego dico tibi, quia tu es Cephas*, sive lapis seu petra, ut Syriaca usurpata à Christo vox sonat, *Et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam* &c.? Is etenim obvis legendi sensus apparet, & aliunde Patres omnes Petrum dictum fuisse petram, in qua fundanda Christi Ecclesia esset, unanimitate consensu affirmantur. Ita Tertullus, lib. de Praescr. cap. 21. *Et lib. de Palliis.* Ita Origenes homo 5. in Exodum, Sanctus Cyprianus Epist. ad Iubajanum, & lib. de unitate Ecclesiae, Firmilianus Epist. ad Cyprianum, S. Epiphanius in Ancorato, Gregorius Nazianz. orat. de moderatione in disputationibus servanda, Basiliius homil. de panis. & lib. 2. adversus Eunomium. Ambrosius serm. 47. de Fide Petri, Hilarius cap. 16. in Math. & alibi, & Hieronymus Epist. 57. ad Damasum, & Epist. ad Marcellam. Qui vero Petra nomine vel Christum intelligunt, ut Augustinus, vel fideles omnes, ut Origenes trad. 1. in Math. vel factam à Petro confessionem, ut Hilarius, & Cyrillus Alexandrinus, Chrysostomus, aliique, Petri personam non excludunt, ut videre est apud Origenem

Joco supra à nobis citato, apud Hilarium, apud Chrysostomum. hom. in psalm. 50. & apud Cyrillum Alexand. lib. 2. in Joan. cap. 12. atque apud Augustinum lib. 1. Retract. cap. 21. ubi ex professo petram de Christo, & de Sancto Petro interpretatur. Huic autem multiplici interpretationi occasionem dedit multiplex, quod distingui potest, Ecclesiae fundamentum; aliud est enim primarium, cujusmodi est Christus; aliud secundarium, & ministeriale, ut fuit Sanctus Petrus; aliud veluti materiale, ut sunt ipsi fideles; & tandem aliud quasi formale, atque istud est ipsa fides. Atque hinc factum est, ut Patres, pro controversia, quam tractabant, & re, de qua agebant, modo per petram, quae est Ecclesiae fundamentum, Christum, modo Petrum, modo Fideles, modo Petri fidem intellexerint: Vix vero invenies unum Sanctum Patrem, qui Petrum ministeriale, ac visibile fundamentum sive caput Ecclesiae fuisse neget. Qui autem Petri fidem per supradictam confessionem explicatam, Ecclesiae fundamentum vocaverit, locuti sunt de formali & meritoria causa primatus Ecclesiae, ut Theologi exponunt.

VI. Quae cum ita se habeant, ex obvius, quem praefertur, sensu, Matthaei verba, atque ex perpetua, & constanti eorumdem facta per antiquos Ecclesiae Patres interpretatione, clare conficitur. I. Petro omnium primo revelatum à Deo fuisse, Christum esse aeternum Dei filium, qui in mundum pro nostra salute venit. II. Hanc ob causam. Beatum fuisse à Christo Domino appellatum, ac simul mutatum illi nomine fuisse, veluti ad innuendum destinati ad nobile ac praestantissimum quoddam munus debuisse; nequaquam enim Deum mutare consuevit nomen, quin cum, cui nomen mutavit, insigni aliquo beneficio non donaverit. III. Vocatum Petrum fuisse firmam illam petram, quae ita sustentatura esset Ecclesiam, supra ipsam fundandam, ut haec deficere nunquam posset, hoc enim innunt verba illa, & porta inferi non prevalebunt adversus eam. IV. denique promissam fuisse Petro claves regni caelorum, ac ligandi, solvendiue potestatem. Nemo vero est, qui ignoret secundum phrasim scripturarum, potestatem clavium summam, & supremam potestatem designare: sequentia vero verba, quodcumque ligaveris super terram, &c. clarius exponunt hanc eidem promissam fuisse potestatem. Quid enim ligandi solvendiue potestas est, nisi summa potestas leges ferendi, quibus ligantur homines, & dispensandi, quae ratione solvi homines, jam per leges obligati, dicuntur? Vides ergo ex hoc capite erui, promissam Christum Petro, se fundatorem Ecclesiam, quam reclusus ipse esset, ac daturum ipsi fuisse claves regni caelorum, Ecclesiae scilicet coelestis, & de eo solo dependentis, atque ad eum homines dirigentis, & summam potestatem imperandi, ac praecipendi super universam terram. Quae quidem in promissione, quis non videt delineatum Primatum illum, ac illam jurisdictionem, quam cum Petrus, tum ipsius successores in Fideles exercere universae terrae?

VII. Sed expendamus alias Christi de Petro sententias; Luc. 22. vers. 32. Christus Dominus postquam dixit: "Et ego dispono vobis, sicut disposuisti mihi Pater meus regnum. Ut edatis, & vivatis super mensam meam in regno meo, & sedeat super thronos iudicantes duodecim tribus Israel?" & ad Petrum conversus deinde subdit: *Ego autem rogaui pro te, ut non deficiat fides tua; Et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos.* Omnes ibi alloquitur Apostolos, & ad solum Petrum conversus, inquit; rogaui pro te, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conversus confirma fratres tuos; hoc est, alios Ecclesiae Pastores. Cur Petro confirmandi etiam fratres in fide cura commissa à Christo fuit, nisi quia universae Ecclesiae Pastor ac Receptor vice ipsius Christi designatus fuerat? Luculentiora vero sunt Christi

verba, quae apud Joannem capitulo ultimo leguntur, in quibus collata Petro in universam Ecclesiam potestas confirmatur, & declaratur. in tertia, qua sese manifestavit Christus omnibus Apostolis, apparitione: "Dicit Jesus Simoni Petro: Simon Joannes, diligis me plus his? Dicit ei: etiam Domine, tu scis, quia amo te? Dicit ei: pasce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Joannes, diligis me? At ille: etiam Domine, tu scis, quia amo te. Dicit ei: pasce agnos meos: Dicit ei tertio: Amas me? Et dicit ei: Domine tu omnia nosti; tu scis, quia amo te. Dicit ei: Pasce oves meas." Liquet ergo, Christum ovium, & agnorumque suorum curam Petro commississe; omnium ergo Pastorem ipsum constituit; Nam agnorum nomine fideles omnes veniunt, quibus nec gignendi filios in Ecclesia jus, nec munus instruendi, aliendi scilicet Christi doctrina fideles subditos; nomine vero ovium veniunt Episcopi, Praelatici omnes, qui baptizando gignunt Ecclesiae filios, ordinando inferiores ministros constituunt, ac docendo filios coelestis doctrinae nutriunt. Id sane allegoria innuit, atque hoc sensu exposita legitur ab antiquis Ecclesiae Patribus. Si Pastorem Christum constituit Petrum in universae Ecclesiae, necesse est, ut summam eidem potestatem indiderit. Haec enim regenda fidelium societate necessaria est, ac necessaria eidem assistentia, ne in instruendis fidelibus erret; alioquin missus à Deo esset sine necessaria auctoritate Pastor Ecclesiae, & fideles audire veluti Dei ministrum deberent illum, à quo induci in errorem possent. Quae sane res deederet omnino divinam providentiam. Accedit etiam, quod in scripturis pasceret idem ac regere significat, ut patet ex Psal. 79. vers. 10. ex Psal. 77. vers. 3. vers. 15. & 2. Reg. cap. 5. vers. 2. Petro ergo munus gubernandi, ac regendi universam Ecclesiam inditum fuit; quotquot enim fideles sunt, Apostoli, Evangelistae, Doctores, Principes, Reges, Oves, vel Agni Christi sunt, ut est manifestum, collata ergo ipsi fuit supra in omnes potestas. Ajunt vero pascenti Christi oves curam omnibus Apostolis commissam fuisse: omnibus enim dictum à Christo fuit, *Predicabitis Evangelium omni creaturae, &c. & accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata, remittentur eis.* Non nego haec dicta fuisse omnibus Apostolis, ac hos habuisse jure apostolatus amplissimam potestatem; sed Petrum fuisse Ecclesiae caput, ac Supremum Rectorem, contendo. Cur enim singulariter uni Petro cura Ovium, Agnorumque committitur? Cur sub pastoribus ligantur eidem pascenti omnes; regendiue universam Ecclesiam munus inditum fuit? Cur uni Petro Christus promisit clavium, ligandi, solvendiue potestatem; nisi ad indicandum regendam ab ipso ejusque successoribus fuisse universam Ecclesiam? Quae denique ratione se fundaturum dixit supra Petrum Ecclesiam, nisi quod hic caput ipsius visibile, ac visibile rector futurus erat? Ad sunt quoque alia Petri praerogativa in Scripturis indicata, quae ipsius Primatum demonstrant, quae designant, & explicant Theologi fere omnes.

VIII. His addi quoque possunt, cum ea, quae de Romani Pontificis Petri successoris jurisdictione diximus circa initium articuli ex Patribus, & Conciliis, tum etiam, quod alia afferri non possit causa, cur Petrus Sedem Antiochenam primum per se ipsum fundaverit, ac relicto deinceps ibidem alio Episcopo, sedem suam Romam transtulerit, & Alexandrinam fundaverit per Marcum; & cur Alexandrina, & Antiochena Ecclesiae semper vastissimam jurisdictionem haberint, nisi quod Petrus fuerit à Christo Supremus Ecclesiae suae Pastor constitutus. Non alia enim afferri posse causa videtur, nisi quia ex tribus illis conspicuis Urbibus facile esset per universam Ecclesiam jurisdictionem exercere, nec aliunde repeti antiqua praerogativa potest Antiochena, & Alexandrinae Ecclesiae, nisi quod ab Apostolorum Principe ac Supremo Ecclesiae Pastore fundatae fuerint. Quid ad haec omnia Calvinus, Lutherique Sectatores? Numquid invisibilem Christi Ecclesiam praedicabant, ac à solo invisibili ca-

rite Christo Jesu regulatam? At si Deus, ut humano generi constiteret, misit Filium suum hominem factum, qui visibilibus characteribus christianam religionem hominibus ostenderet; Si Christus Dominus, sicut missus ipse à Patre fuit, ita Apostolos misit, qui per visibiles & omnino conspicuas notas missionem suam, ac religionem, quam prædicarent, demonstrarunt; Si Petrus ac Apostoli reliqui per manuum impositionem ac sensibiles alios ritus potestatem à Christo concessam dedere hominibus, qui succedere ipsis in Ecclesiæ regimine debuissent; Si semper ac ubique locorum visibilis illa in Ecclesia forma fuit, ut Episcopi auctoritate à Christo deribata, conceditur sibi gregem gubernarent, & secundum quam omnes Petri successorii uniti, ac subjecti essent veluti unitatis Ecclesiæ centro, veluti visibili Ecclesiæ capiti, ac principi, & veluti Christi Vicario; Quis est, qui non videat, visibilem Ecclesiam Christi esse, ac eam regiminis formam donatam, ut inferiores ministros Episcopis subjectos habeat, ac Episcopos omnes uni Petri successorii subditos? Ita enim eam Christus expressit dum illum domui, in qua residet Pater familias, Ovili, in quo unus supremus est Pastor, Navi, in quo unus inest Gubernator, ac aliis rebus comparavit, quæ unum habere Ecclesiam supremam visibilem Rectorem repræsentarent, cui omnes adhibere fidem, ac parere teneantur. Videantur etiam ea, quæ in Art. de Ecclesiâ disputavimus.

IX. A Calvinianis, & Lutheranis gradum facimus ad Photianos, & ad Edmundum Richerium facultatis Parisiensis Doctorem, & Syndicum. Illi enim asserere vixit sunt, Romanum Pontificem favore Imperatorum, & quod in Regia Urbe sedem habuisset, acquisivisse Primatum; Richerius vero in libello de ecclesiastica & politica potestate ann. 1611. in lucem edito, contendit, claves, seu jurisdictionis potestatem uni, & soli Ecclesiæ, cœteri scilicet credentium immediate à Christo datam fuisse, Petro vero, & Apostolis, ac eorum successoribus Episcopis mediate, hoc est, per Ecclesiam, concessam esse, opinatur: Hinc Romanum Pontificem, ac Episcopos omnes ita Ecclesiæ ministros statuit, ut potestas, & jurisdictio penes Ecclesiam sit, ministerium vero seu jurisdictionis exercitum penes illos, qui sunt veluti instrumenta, per quæ suam Ecclesiæ potestatem exercent. Damnatum illico fuit Richerianum Systema in Gallia, & ab Apostolica Sede, atque auctor palinodia cecinit. Quæ supra sunt à nobis exposita aperte Photianos, & Richerium confutant: Nam Romanus Pontifex Primatum exercuit in Ecclesiam etiam antequam Imperatores Romanos Pontifices favoribus prosequerentur, ac ipso quoque prosecutionis tempore, ut de Victore, Stephano, aliisque primorum etiam seculorum Pontificibus liquet; atque hujusmodi Primatum tribuere Patres, & Concilia Romano Pontifici, ac vindicare semper sibi Petri successores, ut supra probavimus; non quia in urbe regia essent, sed quod Petri Sedem occuparent, & Jus in se Petro à Christo collatum suscepissent. Nec video, qua fronte potuerit Richerius asserere, non Petro immediate, sed Ecclesiæ, ac per Ecclesiam Petro collatam potestatem, & jurisdictionem fuisse. Nam Christus Dominus Petro dixit: *Tibi dabo claves. &c. Quodcumque ligaveris. &c. Paucæ oves, paucæ agnæs moos. &c.* Et Ecclesia semper credidit, ac semper professæ est, divino à Christo constituto jure Petri, potestatem in ipsis successores descendere, ac Deum esse, qui designato per electionem Petri successore, eidem promissam per Christum potestatem confert. Id sane innunt Patrum, & Conciliorum, quæ quinto Ecclesiæ seculo fuere celebrata, verba supra à nobis relata. Hinc Concilium Florentinum antiqua Concilia universæ Ecclesiæ secutum ita rem definit: *Definimus, Sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem in Universum Orbem tenere primatum, tum & ipsam Romanum Pontificem successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiæ caput, & omnium christianorum caput, & Doctorem existere; & ipsi B. Petro pascenti, regendi, & gubernandi universam Ecclesiam à*

Domino N. J. Christo plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in gestis Oecumenicorum Conciliorum, & in sacris canonibus continetur.

X. Hactenus contra Hæreticos, ac damnatas ab Ecclesiâ sententias disputavimus. Agendum nunc est cum Galli Theologis, quorum opinio nullo Ecclesiæ judicio damnata est, ac salva fidei unitate defenditur. Clerus Gallicanus in conventu Parisiensi habito an. 1681. *Romanus Pontifex, inquit, caput est Ecclesiæ, centrum unitatis: obtinet ille in nos primatum veritatis, & jurisdictionis sibi à Christo Jesu in persona S. Petri collatum: qui ab hac unitate dissentiret, schismaticus, immo & hæreticus esset.* Et in declaratione facta an. 1682. ita idem Clerus loquitur: *In fidei questionibus præcipue Romani Pontificis partes sunt, ejusque decreta ad omnes, & singulas Ecclesias pertinent.* At in hac declaratione, quatuor possunt propositiones, quæ certis limitibus Pontificiam auctoritatem circumscribunt; Ajunt enim, 1. Non esse Romanum Pontificem supra General. Concil. 2. Decreta ipsius ad fidem pertinentia infallibilia non esse, dum nullus accedat Ecclesiæ consensus: 3. Auctoritatem, & Jurisdictionem ipsius obligare omnes omnino, dum canonicas leges servari jubet; sed novas leges condendo, non adstringere omnes, nisi Ecclesiæ consensus accedat: 4. Neque directam, neque indirectam potestatem habere in bonis temporalia, ac temporales Principum subditos. Hujusmodi propositiones damnatæ ab Ecclesiâ non sunt, immo veluti fideles Romanæ Ecclesiæ filii illarum Assertores habentur, qui sese paratos exhibent ad obtemperandum Romano Pontifici, atque veluti supremum à Christo Rectorem constitutum cum venerant. Alphonsus vero Turretinus pyrrhonismi insinulat Catholicam Ecclesiam ob hujusmodi Gallos inter, aliosque Theologos dissidium, circa subjectum infallibilitatis Ecclesiæ. At ubinam pyrrhonismus est? Utrique conveniunt, hanc prærogativam Ecclesiæ concessam esse: Galli fatentur decreta Romani Pontificis ad fidem pertinentia, ad universam Ecclesiam pertinere, maximam venerationem mereri, ac revocari in dubium non posse sine temeritate, tum ob maximam, quam sibi vindicat Apostolica Sedes auctoritatem, tum etiam quia cum nunquam hæc erraverit, veluti peculiari assistentia prædita, nobis exhibetur: constat denique, in dubium fidem facere definitionem Romani Pontificis, dum aliquis Ecclesiæ consensus accedat, ex Gallorum confessione. Constat ergo de infallibili Ecclesiæ judice. Nec disputatio illa de Concilio Pontifice superiore, hanc dubitationem ingerit, cum Galli quoque consentiant, convocandi Concilia generalia, ac in iis præsidendi jus penes esse Romanum Pontificem, qui visibilis Ecclesiæ caput, ac supremus Rector, & Doctor est. Sed de his satis.

XI. Venio nunc ad expendendas quatuor supra indicatas propositiones. Principio vero advertendum est opinionem, quæ Romanum Pontificem Concilio inferiori asserit, ortam esse tempore diuturni Schismatis, quod circa finem quarti decimi seculi in Ecclesiâ Romana fuit; quo quidem tempore cum plures, iique dubii Romani Pontifices essent, affirmare Theologi cœperunt, subjectos illos fuisse generali Concilio, cujus unico judicio schisma illud auferri posse censebant ubi vero certo constat de Petri successore, nunquam ab antiquis Theologis, Patribus, atque Conciliis assertum legitimus, hunc Concilio subiectum esse; immo constat præfuisse semper saltem per suos Legatos Conciliis, atque in Conciliis Ephesino, & Chalcedonensi veluti Christi Vicarium agnito fuisse, ac universa Ecclesiâ ibidem congregata jure divino superioriorem. Nec diverso modo sentire Patres potuere, dum antiquorum fidem ac traditionem à Christo Petro potestatem profiterentur. Petro enim jus in omnes Christi oves, atque in fideles omnes concessum fuit, ut nos supra ostendimus; ergo in omnes Episcopos. Scriptura vero, atque antiqui Patres nunquam distinguunt inter separatos, & congregatos Pastores; ergo jus illud, quod in omnes extenditur separatim existentes Episcopos, vi-

viget etiam dum isti sint in Concilio congregati; ergo ut Episcopi singuli subditi sunt Romano Pontifici, ita eorum Concilium. Vide hæc de re celebre Eminentissimi Cardinalis Orsi de Romano Pontifice opus, Tomum V. Orig. Ecclesiast. P. Mamachi, & alios Auth. Deinde jus pascenti, & clavium potestas Petro tradita conjunctam habet auctoritatem condendi leges, quæ fideles obligent, ex hoc enim jure deducimus potestatem in Ecclesiâ reperiri ferendi leges, ut nos in aliis articulis ostendimus; & nullibi legitur in scripturis, leges per Romanum Pont. latas vim obligandi ab aliorum consensu accipere; omnes enim ad Romanum Pontificem comparati, Christi oves dicuntur, ac subditi ipsius revera sunt; quis vero dicat, ex subditi consensione pendere vim præcepti à Superiore. Iati? Vel ab ovium acceptatione vim pendere Pastoris imperii? At inquit, etiam aliis Episcopis Apostolorum Successoribus jus pascenti concessum fuisse. Assentior. At hoc non obstante jure, subditi constituti sunt Christi Vicarii: & ad hunc comparati ovium nomine à Christo Domino designantur; ergo sicut Episcopi ferentes leges in sua diocesi non pendunt à consensu inferiorum ministrorum, & plebis, ut subditi obligent; ita Romani Pontificis leges expectare non debent Episcoporum consensum, ut obligandi vim in universa Ecclesiâ habeant. Disputandum quoque esset de indirecta in subditos Principum potestate, de qua pura scripsi vir ex Ordine meo doctissimus P. Joannes Antonius Bianchi in opere contra *Petrum Giannoni*, sed hanc controversiam partem omittimus, cum ad rem hanc sufficere videantur, quæ in articulo *Papa* ab Auctore exposita sunt. Nec sane video, qua ratione Theologi Christianos Principes ab hac liberare potestate possint. Si enim sunt ipsi Christi oves, ac oves Christi iidem eorumdem subditi, dum se ut Christi Vicarium gerat; ergo Pontifex ea poterit adhibere media, quæ ad contumaciam vincendam, & ad Ecclesiæ perduelles puniendos, Ecclesiæ concessa sunt. Per hæc vero indirectam illam auctoritatem exercere quandoque poterit, de qua disceptatur.

XII. Expendam modo questionem de infallibilitate. In hac sane Galli Theologi majores suos deserunt, nec sibi consentanei videntur. Duas tantum afferam solemnes Gallorum declarationes, quarum prima facta fuit sub Ludovico XI. ann. 1461: in qua Senatus Parisiensis ita ore Clarissimi DD. Loselii loquitur: *Protestatur Curia vestrae Majestati, se nullo modo propter quæcumque inferius dicenda, excellentiæ, sanctitati, dignitati, honori, & auctoritati nostri S. Patris Pape, Sanctæque Sedis Apostolicæ derogare; Sed è contra eam honorem, reverentiam, & obedientiam, quam omnes boni fideles catholici supremo Ecclesiæ Pastori præstare tenentur. Protestans insuper, si quid dictum factumque à se fuerit, quod correctione regent, istud totum velle se omnino Ecclesiæ sanctæ, Apostolicæ, & Romanæ determinationi submittere, quæ errare non potest.* juxta *Can. Relata 24. quest. 1.* Præterea Universitas Parisiensis coram Clemente VII. perorante Petro de Alliaco, magno Regiæ Navarra, Moderatore, tum Cardinali Eminentissimo, circa prærogativam Romani Pontificis, & Apostolicæ Sedis, mentem, ac sententiam declaravit his verbis: *Hæc est fides, Beatissime Pater, quam in Catholica Ecclesia didicimus, in qua si minus perire, ac parum caute forte aliquid positum est, emendari perimus à te, qui Petri fidem & Sedem tenes. Non ignoramus enim, sed firmissime tenemus, & nullatenus dubitamus, quod Sancta Sedes Apostolica est illa Cathedralis Petri, super quam fundata est Ecclesiâ... De qua Sede in persona Petri Apostoli in ea sedentis didicimus est: Petre, rogavi pro te, ut non deficiat fides tua. Hæc est igitur, ad quam determinatio fidei, & approbatio veritatis catholice, ac hæreticæ impietatis detestatio maxime pertinet.* Nunc ita; Qui ait, Romanum Pontificem errare non posse, & ad ipsum spectare verba hæc Christi Domini: *Rogavi pro te, Petre, ut non deficiat fides tua, Romanum Pontificem*

cem, secluso aliorum Episcoporum consensu, infallibilem decernit in fidei decretis; Id vero asserit in duabus supra expositis declarationibus, quarum altera Senatus Parisiensis, altera Universitatis est. Ex quo colligere possumus, communem fuisse, etiam apud Theologos, & Canonistas Gallie, sententiam, qua inerrantiæ privilegium Romano Pontifici adjudicatur, antequam solemnibus illo decreto anno 1682. ad quatuor defendendas Cleri Gallicani propositiones adstringerentur; Quæ quidem res à pluribus nostris Theologis demonstrata fuit. Neque aliter, dempto partium studio, decerni posse videtur. Nam si Romanus Pontifex constitutus à Christo, est Caput totius Ecclesiæ, Romano Pontifici concessa fuit potestas clavium, & ligandi, atque solvendi, eidemque ovium Christi cura demandata; Rursus, si omnes fideles subditi sunt Romano Pontifici, cum omnes sint oves Christi, omnes audire, & fidem habere debent Romano Pontifici, Christi vices in docendo gerenti. At si Deus voluit, ut certam nos fidem haberemus Supremo Pastori Christi in terris Vicario, necesse est, ut eidem non errandi privilegium concesserit; alioquin incidere nos in errorem possemus audiendo, ac fidem præstando illi, quem Deus audire, & cui fidem adhibere nos jubet, errare ergo Deo obtinendo possemus; id vero dedecet quam maxime divinam providentiam: ergo ex ipso Pastoris universalis, atque Christi Vicarii munere privilegium non errandi deducitur: quia sine hoc privilegio fidem Deus vellet sine mediis ad finem necessariis, quod cum Dei providentiâ pugnat. Quid vero si id ex iisdem textibus Scripturæ constet, quibus Adversarii infallibilem Ecclesiam demonstrant? Ex verbis illis Matth. 16. *Portæ inferi non prævalent adversus Ecclesiam, errare, sive recta fide defecere Ecclesiam non posse, omnes Theologi nostri argumentantur, neque id potest in dubium revocari, cum pluribus Conciliis generalibus ex verbis illis infallibile esse judicium Ecclesiæ comprobatum sit.* At verba illa concessum à Christo Petro ejusque Successoribus privilegium demonstrant; Petro enim ibi dictum est, ut supra vidimus, *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalent adversus eam.* Quinam vero est obvius horum verborum sensus, nisi iste: *Te, Petre, Rectore, portæ inferi non prævalent adversus Ecclesiam, hoc est, te servante, ac exponente depositum divinæ revelationis, errare, ac defecere Ecclesiam mea non poterit.* Equis enim dicat non de Petro Christum locutum esse, dum dixit: *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & ad Ecclesiam à Petro sustentatam, sive regulatam, atque directam, non pertinere verba, quæ statim sequuntur, Et portæ inferi, &c.?* Itaque si consentanei suis velint esse principis adversarii nostri, fateantur oportet, Petro, ejusque Successoribus inerrantiæ prærogativam fuisse concessam; Episcoporum vero consensum nil aliud efficere posse, nisi restari, in suis quoque Ecclesiis veritatem illam custoditam fuisse, quæ infallibili Romani Pontificis judicio, veluti à Deo revelata proponitur, & credenda inculcatur. Quamobrem cum questio movetur de subiecto, in quo privilegium non errandi reperitur, extra Romanum Pontificem inquirere, ac invenire istud non possumus; cum Scriptura Petro, ejusque Successoribus promissum asserat, eumque Vicario Christi, vel ex ipsa muneri dignitate debeat. Magni sane fieri debet omnium, vel fere omnium Episcoporum consensus, in veritate aliqua veluti ex Deo revelata asserenda; cum testes ipsi quoque sint sacri divinæ revelationis depositi Ecclesiæ Pastores crediti; sed infallibile judicium, quo fidei dogma constructur, Romani Pontificis auctoritate ferendum est. At hæc sufficiant de Romano Pontifice. Vide Auctores, qui ex professu scripserunt, præsertim viro Cl. P. Orsi nunc Eminentissimum Cardinalem, P. Joannem Antonium Bianchi Minoritam in supracitato opere, atque P. Mamachi sive, de orig. antiq. Eccl.

ERRAR. BIBLIOTN. TOM. VIII. Cc RO.

131 946 Agapetus II. Rom. Ob. 956.
 132 956 Joannes XII. Rom. Ob. 963.
 Schisma XVI. Leo Antipapa.
 133 964 Benedictus V. Roman. ejectus paucis diebus ab electione.
 134 964 Leo VIII. Rom. Ob. Apr. 965. post cujus obitum revocatus est Benedictus V. qui tamen è vivis excessit mense Jul. 965.
 135 965 Joannes XIII. Rom. Ob. Sept. 972.
 136 972 Benedictus VI. Rom. Ob. 974.
 Schisma XVII. Bonifacius Antipapa.
 137 974 Donus II. Rom. Ob. 975.
 138 975 Benedictus VII. Rom. Ob. 984.
 139 984 Joannes XIV. Rom. aut Papien. Ob. 985.
 Schisma XVIII. Joannes à quibusdam dictus XV.
 140 986 Joannes XIV. Rom. Ob. 996.
 141 996 Gregorius X. Saxo. Ob. 999.
 Schisma XIX. Joannes Episcopus Placentinus Antipapa.
 142 999 Silvester II. Gallus. Ob. 12. Maii 1003.
 Seculum XI.
 143 1003 Joannes XVII. Rom. Ob. 31. Octobr. 1003.
 144 1004 Joannes XVIII. Rom. Ob. 18. Jul. 1009.
 145 1009 Sergius IV. Rom. Ob. 13. Jul. 1012.
 146 1012 Benedictus VIII. Tuscul. Ob. 10. Jul. 1024.
 Schisma XX. Gregorius Antipapa.
 147 1024 Joannes XIX. Tuscul. Antecessoris germanus Frater. Ob. 6. Nov. 1033.
 148 1033 Benedictus IX. Tusculan. puer decennis, è Sede deturbatus à Romanis ann. 1044.
 Schisma XXI. Silvester III. & Joannes Antipapa.
 149 1045 Gregorius IV. Roman. Pontificatum dimisit 17 Decemb. 1046.
 150 1046 Clemens II. Saxo. Obiit 9. Octobr. 1047. Benedictus IX. qui supra revocatus. Ob. 17. Julii 1048.
 151 1048 Damasus II. Bavarus. Ob. die 22. Pont.
 152 1049 S. Leo IX. Germ. Ob. 19. April. 1054.
 153 1055 Victor III. Bavarus. Ob. 38. Julii 1057.
 154 1057 Stephanus X. Lotharingus. Ob. 29. Mart. 1058.
 Schisma XXII. Benedictus Antipapa.
 155 1058 Nicolaus II. Burgundus. Ob. 24. Jun. 1061.
 156 1061 Alexander II. Mediolan. Ob. 1073.
 Schisma XXIII. Cadalus dictus Honorius II. Antipapa.
 157 1073 S. Gregorius VII. Soanen. Ob. 25. Maii 1084.
 Schisma XXIV. Guibertus Parmen. dict. Clem. III. Antip.
 158 1086 Victor III. Benevent. Ob. 15. Sept. 1087.
 159 1087 Urbanus II. Gallus. Ob. 29. Julii 1099.
 Seculum XII.
 160 1099 Paschalis II. Hetruscus. Ob. 18. Jan. 1118.
 Schismatis continuatio, Albertus, & Teodorus Antip.
 161 1118 Gelasius II. Cajetanus. Ob. 29. Jan. 1119.
 Schisma XXV. Mauritus Burdinus Antipapa.
 162 1119 Calixtus II. Burgundus. Ob. 12. Dec. 1124.

1122. habitum est Concilium Œcumenicum IX. Lateranense I.
 1124 Honorius II. Forocornel. Ob. 26. Febr. 1130. 163
 Schisma XXVI. Clemens IV. Antipapa.
 1130 Innocentius II. Rom. Ob. 24. Sept. 1133. 164
 Schisma XXVII. Petrus Leonis dictus Anacletus II. Antipapa.
 Anno 1139. habitum est Concilium Œcumenicum X. Lateranense II.
 1143 Cælestinus II. Hetruscus. Ob. 9. Mart. 1144. 165
 1144 Lucius II. Bononiens. Ob. 25. Febr. 1145. 166
 1145 Eugenius III. Pisanus. Ob. 6. Julii 1153. 167
 1153 Anastasius IV. Rom. Ob. Dec. 1154. 168
 1154 Adrianus IV. Anglus. Ob. 1. Sept. 1159. 169
 1159 Alexander III. Senens. Ob. 21. Aug. 1181. 170
 Schisma XXVIII. Victor, Paschalis, Calixtus, Innocentius, successive Antipapa contra Alexandrum.
 Anno 1179. habitum est Concilium Œcumenicum XI. Lateranense III. contra Waldenses, Albigenes, &c.
 1181 Lucius Lucens. Ob. 25. Novemb. 1185. 171
 1185 Urbanus III. Mediol. Ob. 18. Octobr. 1187. 172
 1187 Gregorius VIII. Benev. Ob. 15. Decemb. 1187. 173
 1187 Clemens III. Rom. Ob. 25. Mart. 1191. 174
 1191 Cælestinus III. Rom. Ob. 7. Jan. 1198. 175
 1198 Innocentius III. ex Comitibus Ananiens.
 Ann. 1215. habuit magnum Concilium Lateranense IX. Œcumenicum XII. contra Albigenes &c. Ob. doctissimus Pontifex 20. Julii 1216. 176
 Seculum XIII.
 1216 Honorius III. Rom. Ob. 18. Mart. 1227. 177
 1227 Gregorius IX. Ananiens. Ob. 22. Aug. 1241. 178
 1241 Cælestinus IV. Mediolan. Obiit die 19. Pontificatus. Sedes vacat annum unum, menses octo, dies quindecim.
 1243 Innocentius IV. Genuens. Obiit 13. Dec. 1254. 180
 Anno 1245. habitum est Concilium Œcumenicum XIII. Lugdunense I.
 1254 Alexander IV. Ananiens. Ob. 25. Maii 1261. 181
 1261 Urbanus IV. Gallus. Ob. 2. Octob. 1264. 182
 1265 Clemens IV. Gallus. Ob. 29. Nov. 1268. Sedes vacat ann. 2. menses 9. dies 2.
 1271 Gregorius X. Placentin. Ob. 11. Jan. 1276. 184
 Anno 1274. habitum est Concilium Œcumenicum XIV. Lugdunense II. pro reunionem Græcorum &c.
 1276 Innocentius V. Burgund. Ob. mens. 5. Pont. 185
 1276 Adrianus V. Genuens. Ob. 40. die Pontificatus. 186
 1276 Joannes XX. dict. XXI. Lusitan. Ob. 16. Maii 187
 1277. Sedes vacat menses 6. dies 8.
 1277 Nicolaus III. Rom. Ob. 22. August. 1280. 188
 Sedes vacat menses sex.
 1281 Martinus IV. Gallus. Ob. 29. Mart. 1285. 189
 1285 Honorius IV. Rom. Ob. 3. April. 1287. 190
 Sedes vacat menses 10. dies 18.
 1288 Nicolaus IV. Asculan. Ob. 4. April. 1292. 191
 Sedes vacat ann. 2. mens. 3. dies 2.
 1294 S. Cælestinus V. Aprut. Cessit Pontif. die 13. 192
 Decemb. ejusdem anni.
 1294 Bonifacius VIII. Ananiens. Ob. 11. Oct. 1303. 193
 Seculum XIV.
 1303 B. Benedictus XI. Tarvisinus. Ob. 7. Jul. 1303. 194
 Sedes vacat ultra annum.
 1305 Clemens V. Gallus. Sedem transtulit Avinionem; Ann. 1311. celebravit Concilium Œcumenicum XV. Viennæ in causa Templariorum &c. Ob. 20. April. 1314. Sedes vacat ann. 2. mens. 3. dies 17.
 1317 Joannes XXI. dict. XXII. Gallus. Ob. 5. Decemb. 1334.

Schisma XXIX. Petrus de Corbaria Antipapa.
 1334 Benedictus XII. Gallus. Ob. 25. April. 1342. 197
 1342 Clemens VI. Gallus. Ob. 1. Decemb. 1352. 198
 1352 Innocentius VI. Gallus. Ob. 11. Sept. 1362. 199
 1362 Urbanus V. Gallus. Ob. 19. Decemb. 1370. 200
 1370 Gregorius XI. Gallus. Sedem Romam restituit 17. Jan. 1377. Ob. 28. Mart. 1378. 201
 1378 Urbanus VI. Neapolitanus Ob. 15. Oct. 1389. 202
 Schisma XXX. omnium teterrimum, quod ad annum usque 1429. foedissime dilaceraverit Ecclesiam. Siquidem contra Urbanum VI. quarto ab ejus electione mense recedentes ab ipso Cardinales creaverunt Pontificem Robertum Gebennensem, qui Sedem fixit Avénione, & assumpto Clementis VII. nomine, vitam protraxit ad ann. usque 1394. Ipsi successit est die 28. Septemb. ejusdem anni Petrus de Luna Hispanus, qui sub nomine Benedicti XIII. etsi depositus in Conciliis Pisanis, & Constantiensibus umbratilem dignitatem ad obitum usque retinuit; Ob. autem die 23. Maji 1423. Post ipsum denique Clemens VIII. Pseudo Pontifex electus, cessione schisma extinxit anno 1429.
 1389 Bonifacius IX. Neapolitanus creatus 2. Nov. Ob. 1. Octob. 1404. 203
 Seculum XV.
 1404 Innocentius VII. Sulmonens. elect. 17. Octobr. Ob. 6. Novemb. 1406. 204
 1406 Gregorius XI. Venetus, elect. 30. Novemb. depositus in Concilio Pisano 5. Jun. 1409. Cessit in Concilio Constantiensis 4. Julii 1417. Obiit 18. Octobr. ejusdem anni.
 1409 Alexander V. Crentensis; deposito Gregorio XII. electus est die 29. Jun. Ob. 3. Maii 1410. 206
 1410 Joannes XXII. dict. XXIII. Neapolit. Pontifex. abdicatus est, ipso tandem consentiente, in Concilio Constantiensis ann. 1414. Ob. 22. Decemb. 1419. 207
 1417 Martinus V. Rom. elect. in Concilio Constantiensis die 11. Novemb. Ob. 20. Febr. 1431. 208
 1431 Eugenius IV. Venetus, elect. 3. Mart. an. 1439. celebravit Concilium Œcumenicum XVI. Ferrariz quem biennio ante inceptum, sed Florentie ipso Præside absolutum, ubi de unione Græcorum, Armenorum, &c. actum est. Eodem simul tempore Basileæ acephalum Concilium contra ipsum legitimum Pontificem stetit, & schisma conflavit in creatione Amadei Sabaudi, qui nomen assumpsit Felices V. Obiit Eugenius die 23. Febr. 1447. 209
 1447 Nicolaus V. Sarzanens. elect. 6. Mart. Pontifex est Ecclesie redditam pacem in voluntaria Antipapa Felice cessione anno 1449. Obiit Nicolaus 24. Martii 1455. 210
 1455 Calixtus III. Hispan. elect. 8. April. Ob. 6. August. 1458. 211
 1458 Pius II. Senensis, elect. 19. August. Obiit 16. Augusti 1464. 212
 1464 Paulus II. Venetus, elect. 31. August. Ob. 18. Jul. 1471. 213
 1471 Sixtus IV. Savonens. elect. 9. August. Ob. 12. August. 1484. 214
 1484 Innocentius VIII. Genuens. elect. 24. Aug. Ob. 25. Jul. 1492. 215
 1492 Alexander VI. Hispanus, elect. 11. August. Ob. 18. Aug. 1503. 216
 Seculum XVI.
 1503 Pius III. Senens. elect. 23. Septembr. Obiit 18. Octobr. ejusdem anni 26. die Pontif. 217
 1503 Julius II. Savonens. elect. 11. Novemb. Ob. 21. Februar. 1513. 218
 Anno 1512. inceptit Concilium Œcumenicum XVII. Lateranense V. quod anno tantum 1517. absolvit Successor, nempe.
 1513 Leo X. Florent. el. 15. Mart. Ob. 1. Dec. 1521. 219

1522 Adrianus VI. Belga, elect. 9. Januar. Ob. 22. Septembr. 1523. 220
 1523 Clemens VII. Florentin. elect. 15. Novemb. Ob. 25. Septemb. 1534. 221
 1534 Paulus III. Roman. elect. 3. Oct. Ob. 10. Novemb. 1549. 222
 1550 Julius III. Aretin. elect. 8. Febr. Ob. 23. Martii 1555. 223
 1555 Marcellus II. Politianus, elect. 9. Aprilis. Ob. die 22. Pontificatus sui, nempe 30. April. ejusdem anni. 1555 Paulus IV. Neapol. elect. 23. Maii Ob. 18. Augusti 1559. 225
 1559 Pius IV. Mediolanens. elect. 26. Decembr. Ob. 9. Decemb. 1565. Concilium Œcumenicum XVIII. convocatum jam ab ann. usque 1542. à Paulo III. Mantuæ, dein Vicentiæ, ac inceptum Tridentini ann. 1545. Bononiam ann. 1547. translatum, tandem Tridentini revocatum, finem habuit ann. 1563. sub Pio IV.
 1566 S. Pius V. Alexandr. elect. 7. Januar. Obiit 1. Maii 1572. 227
 1572 Gregorius XIII. Bononiens. elect. 13. Maii. Ob. 10. April. 1585. 228
 1585 Sixtus V. à Montealto, elect. 24. April. Ob. 27. August. 1590. 229
 1590 Urbanus VII. Roman. elect. 15. Septemb. Ob. 14. sui Pontificatus die. 230
 1590 Gregorius XIV. Mediolan. elect. 5. Decemb. Ob. 15. Octobris 1591. 231
 1591 Innocentius IX. Bononiens. elect. 30. Octobr. Ob. 31. Decemb. ejusdem anni, Pontificatus mens. 2.
 1592 Clemens VIII. Florent. elect. 30. Januar. Ob. 5. Mart. 1605. 233
 Seculum XVII.
 1605 Leo XI. Florent. elect. 1. April. Ob. 26. Pontificatus die, nempe 27. ejusdem mensis, & anni.
 1605 Paulus V. Senens. elect. 16. Maii Ob. 28. Januar. 1621. 235
 1621 Gregorius XV. Bonon. elect. 9. Februar. Obiit 8. Julii 1623. 236
 1623 Urbanus VIII. Florent. elect. 6. Augusti, Obiit 29. Julii 1644. 237
 1644 Innocentius X. Roman. elect. 14. Septemb. Ob. 7. Januar. 1655. 238
 1655 Alexander VII. Senens. elect. 7. Aprilis Obiit 22. Maii 1667. 239
 1667 Clemens IX. Pistoriens. electus 20. Junii. Ob. 9. Decemb. 1669. 240
 1670 Clemens X. Roman. elect. 29. April. Ob. 22. Julii 1676. 241
 1676 Innocentius XI. Novocomen. elect. 21. Septemb. Obiit 12. August 1689. 242
 1689 Alexander VIII. Venetus, elect. 6. Octobr. Ob. 1. Febr. 1691. 243
 1691 Innocentius XII. Neapolitan. elect. 12. Jul. Ob. 27. Septemb. 1700. 244
 Seculum XVIII.
 1700 Clemens XI. Urbinas, elect. 23. Novemb. Obiit 19. Martii 1721. 245
 1721 Innocentius XIII. Roman. electus 8. Maii Obiit 7. Martii 1724. 246
 1724 Benedictus XIII. Rom. elect. 29. Maii Ob. 21. Februar. 1730. 247
 1730 Clemens XIII. Florent. elect. 12. Julii, Ob. 6. Februar. 1740. 248
 1740 Benedictus XIV. Bonon. elect. 17. August. Ob. 3. Maii 2758. 249
 1758 Clemens XIII. Venetus, elect. 6. Jul. Obiit 1769. 250
 1769 Clemens XIV. Arimin. elect. 19. Maii Ob. 22. Sept. 1774. 251
 1775 Pius VI. Casenas. elect. 15. Februar. quem Ecclesie diu Deus sospitem servet. 252
 1789 Pius VII. Rom. elect. 1. Febr. Ob. 10. Junii 1800. 253